

ماتریس سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در سال ۲۰۲۱

مریم خزاعی

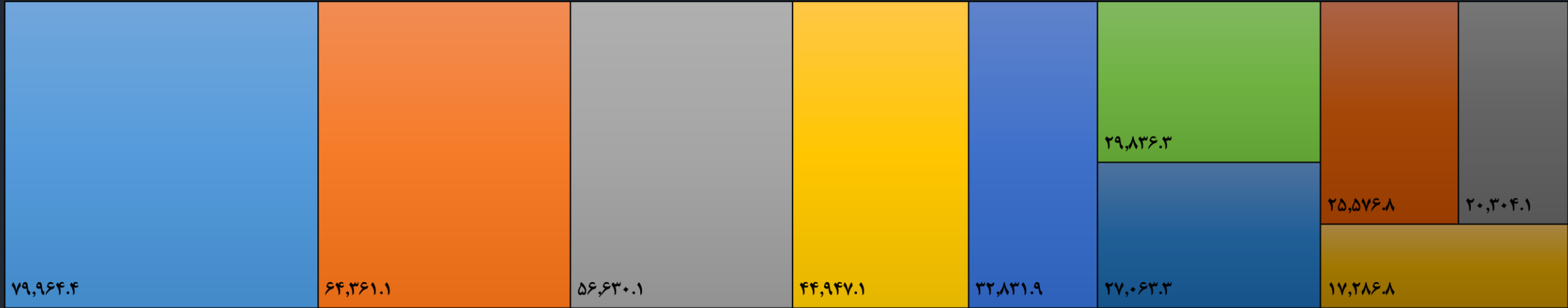
معاونت بررسی‌های اقتصادی

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

اسفند ۱۴۰۰

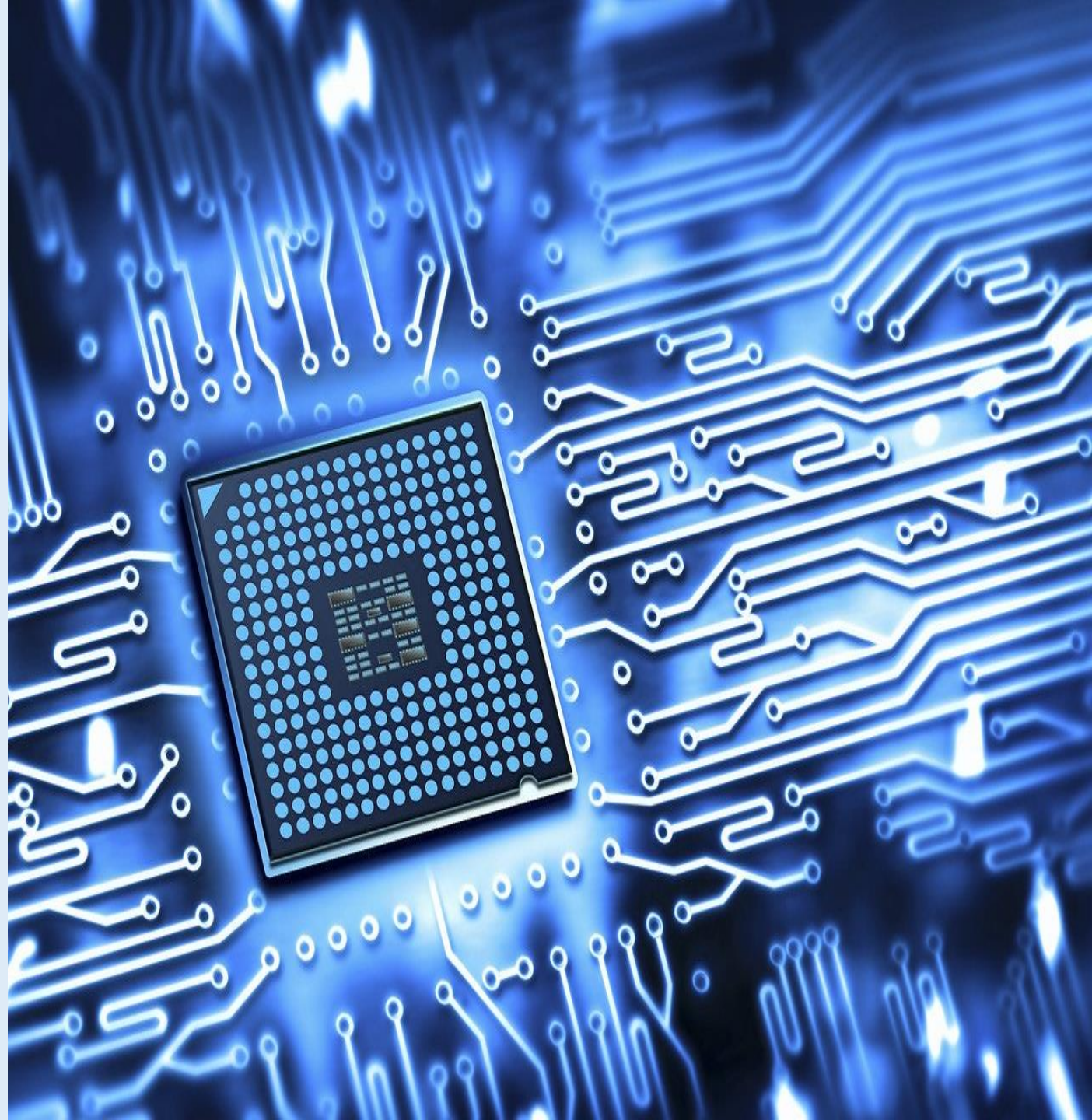
از سال ۲۰۰۳ تاکنون، بخش تخصصی در فایننشال تایمز نسبت به بررسی سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (FDI) در جهان می‌پردازد و هر ساله ماتریسی را برای ده فعالیتی که بیشترین جذب FDI را دارند، تهیه و منتشر می‌کند. شکل زیر خلاصه وضعیت ده فعالیت برتر جاذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی برای سال ۲۰۲۱ را نشان می‌دهد. سطوح بی‌سابقه سرمایه‌گذاری در زمینه ایجاد ظرفیت‌های جدید برای تولید تراشه، باعث تغییر ماتریس FDI در سال ۲۰۲۱ شد و رقم بالای سرمایه‌گذاری در این حوزه موجب شد تا برای اولین بار در این سال بخش نفت و گاز از فهرست ۱۰ بخش برتر دریافت‌کننده FDI خارج شود.

ده بخش برتر دریافت‌کننده سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی طی سال ۲۰۲۱ - میلیون دلار

- انرژی تجدیدپذیر (انرژی برق خورشیدی، برق بادی، بیومس و سایر)
- ارتباطات (خدمات فراوری داده، میزبانی و خدمات مرتبط، حامل‌های ارتباطاتی سیمی و بی‌سیم، تجهیزات ارتباطاتی، صنایع ضبط صداها و تصاویر متحرک)
- نیمه هادی‌ها و سایر اجزای الکترونیکی
- ساخت و ساز (ساخت واحدهای صنعتی، ساختمان‌های مقاوم، سازه‌های نهادی و تجاری)
- نرم افزار و خدمات فناوری اطلاعات (نشر نرم افزار به استثنای بازی‌های ویدئویی، خدمات برنامه کامپیوتر، جستجوی وب، بازی‌های ویدئویی، محتوای دیجیتال و کاربردهای کامپیوتری)
- حمل و نقل و انبارداری (خدمات حمل و توزیع، انبارداری و نگهداری، حمل هوایی، حمل دریایی و خدمات پستی)
- قطعات الکترونیکی (کلیه اجزا و قطعات الکترونیکی، باتری‌ها، تجهیزات الکترونیکی، سیم و کابل انرژی و ارتباطاتی)
- غذایی و آشامیدنی (فروشگاههای عرضه مواد غذایی، خدمات غذایی، فراوری میوه و سبزیجات، کشتار و فراوری گوشت حیوانات، محصولات لبنی، نوشیدنی و سایر)
- شیمیایی (مواد شیمیایی پایه، رنگ‌ها، پوشش‌ها، افزودنی و چسب‌ها، کودها، حشره کش‌ها و آفت کش‌ها، رزین‌ها و فیبرهای سنتتیک مصنوعی و فیلامنت‌ها)
- (خودرو سواری، کامیون‌های سنگین، کامیون‌های سبک، تجهیزات حمل و نقل و سایر) OEM خودرو

- با وجود تحولات سال ۲۰۲۱، تولیدکنندگان نیمه هادی بلندپروازانه‌ترین برنامه‌های سرمایه‌گذاری خود را در این سال به اجرا درآوردند و از بحران تراشه که کلیه صنایع سرتاسر جهان را متاثر کرده بود، به عنوان فرصتی برای افزایش سرمایه‌گذاری استفاده کردند.
- پس از ماه‌ها گمانه‌زنی، شرکت سامسونگ الکترونیک بزرگترین پروژه سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی خود را در ماه نوامبر سال ۲۰۲۱ اعلام کرد و از سرمایه‌گذاری ۱۷ میلیارد دلاری در یک کارخانه فابریکی جدید در شهر تیلور تگزاس رونمایی کرد. همچنین دو شرکت TSMC تایوانی و اینتل امریکایی نیز به ترتیب یک پروژه ۷,۰۵ میلیارد دلاری در ژاپن و یک پروژه ۷ میلیارد دلاری در مالزی را اعلام کردند. به طور کلی، در مجموع کل سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در قالب ایجاد واحد جدید (سرمایه‌گذاری سبز) در بخش نیمه هادی‌ها در سال ۲۰۲۱ به ۵۶.۶ میلیارد دلار رسید که تا به امروز بالاترین سطح سرمایه‌گذاری با افزایش ۲۷۱ درصدی نسبت به سال ۲۰۲۰ است.
- داده‌های هفته‌های نخست سال ۲۰۲۲ نیز نشان می‌دهد که موج سرمایه‌گذاری در این بخش همچنان در حال افزایش است. اینتل ۲۰ میلیارد دلار برای ساخت یک کارخانه بزرگ در اوهایو - بزرگترین پروژه سرمایه‌گذاری که امریکا تاکنون جذب کرده - متعهد شده است و TSMC به تنهایی برای افزایش ظرفیت تولید در سال ۲۰۲۲ حدود ۴۴ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری را در نظر گرفته است.

- بررسی ارقام بازارهای سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی نشان می‌دهد که در سال ۲۰۲۱، فقط دو بخش انرژی‌های تجدیدپذیر و بخش ارتباطات در سال ۲۰۲۱ بیش از حوزه نیمه‌هادی‌ها، FDI جذب کردند. بخش انرژی‌های تجدیدپذیر برای سومین سال متوالی، به عنوان بزرگترین بخش دریافت‌کننده سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در جهان ثبت شد. به طور کلی، این بخش در سال گذشته ۸۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی جذب کرد که اگرچه نسبت به سال ۲۰۲۰ حدود ۸ درصد کاهش داشته ولی همچنان در سازگاری با ابرچرخه‌ای که در سال ۲۰۱۹ در راستای افزایش تقاضا برای این بخش آغاز شد، است.

- در حالی که انرژی خورشیدی و باد همچنان پرطرفدارترین فناوری‌های انرژی سبز هستند، سال ۲۰۲۱ سال هیدروژن بود. سرمایه‌گذاران خارجی بیش از ۱۰۰ پروژه به ارزش ۲۹.۷ میلیارد دلار در تولید هیدروژن سبز و سایر فعالیت‌های مرتبط را اعلام کردند. با این حال، در شرایط فعلی هیچ کارخانه تجاری هیدروژن سبز وجود ندارد و چندین سال طول می‌کشد تا اکثر این پروژه‌ها به نتیجه برسند.

در سال ۲۰۲۱، بخش ارتباطات حدود ۶۴.۴ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی جهان را به خود اختصاص داد. رونق دیجیتال در این سال موجب شد تا مسیر برای شرکت‌هایی همچون آمازون، هوآوی، کلودفر و آلفابت، هموار شود و بتوانند پروژه‌های سرمایه‌گذاری بزرگی را در زیرساخت‌های ابری در طول سال اعلام کنند.

- ارقام سرمایه‌گذاری تصویر متفاوتی را برای صنعت خودرو در سال ۲۰۲۱ ترسیم کرد که به نوعی تاییدی بر این موضوع است که گذار به سوی وسایل نقلیه الکتریکی (EVs) یک بازی با جمع صفر ظریف است. از یک سو، سرمایه‌گذاری در ظرفیت جدید تولید باتری‌های EV در سال ۲۰۲۱ به ۸.۹ میلیارد دلار رسید که نسبت به ۱۲ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۰ کاهش یافت (اگرچه رقم مزبور همچنان از نظر تاریخی در سطوح بسیار بالایی قرار دارد). از سوی دیگر، سرمایه‌گذاری در زمینه تولید تجهیزات اصلی خودرو هم از ۲۰.۲ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۰ به پایین‌ترین رکورد جدید خود یعنی ۱۹.۴ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۱ تنزل یافت.

- با دور شدن انرژی و حمل و نقل از مصرف سوخت فسیلی، جریان سرمایه‌گذاری در صنعت نفت و گاز بیشتر کاهش یافته است. این بخش در سال ۲۰۲۱ تنها ۱۶.۲ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی را به خود اختصاص داد که از پایین‌ترین رقم قبلی یعنی ۴۷.۶ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۰ بیشتر است. با وجود تنگنای بازار که منجر به افزایش شکاف قیمت در ماه‌های گذشته شد، سرمایه‌گذاری در ظرفیت تولید گاز طبیعی مایع نیز از این قاعده مستثنی نبود.

- چرخه سرمایه‌گذاری برای بخش هتل‌ها و گردشگری نیز همچنان تیره و تار است، در سال ۲۰۲۱ یک رکورد جدید به میزان ۸ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در این حوزه، جذب شد که نسبت به ۱۴.۶ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری در سال ۲۰۲۰، حدود ۴۵ درصد افت کرد.